

ÚRAD PRE REGULÁCIU SIEŤOVÝCH ODVETVÍ

Stanovisko k Oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030

Odbor regulácie kvality a analýz
Martin, február 2014

V oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030 sa stanovujú piliere nového rámca politiky EÚ v oblasti klimatických zmien a energetiky na obdobie do roku 2030. Cieľom tohto rámca je pri dlhodobom zohľadňovaní vplyvu cien podporovať prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo a konkurencieschopný energetický systém, ktorý zabezpečí cenovo prístupnú energiu pre všetkých odberateľov, zvýši bezpečnosť dodávok energií a závislosť od dovozu energie a energetických surovín.

Rámec do roku 2030 vychádza podľa Európskej komisie z podrobnej analýzy cien energie a nákladov na energiu, pričom má investorom zabezpečiť regulačnú istotu a koordinovaný prístup na úrovni členských štátov, tento mechanizmus by mal viesť k rozvoju nových technológií.

Predložený rámec politík do roku 2030 stanovený komisiou obsahuje tieto kľúčové ciele pre celú EÚ:

- zníženie emisií o 40% do roku 2030 pod úroveň z roku 1990,
- dosiahnuť do roku 2030 podiel minimálne 27% energie z obnoviteľných zdrojov,

Ciele stanovené v predloženom materiáli by sa mali realizovať prostredníctvom individuálnych národných cieľov, ktoré budú zohľadňovať osobitnú spoločenskú a ekonomickú situáciu krajiny.

V období kedy je EÚ vo fáze naplňania cieľov týkajúcich sa zníženia emisií skleníkových plynov, obnoviteľných zdrojov energií a energetickej efektívnosti ako aj podielu biozložiek v motorových palivách do roku 2020, prijímanie cieľov do roku 2030 v oblasti obnoviteľných zdrojov energie sa javí ako predčasné. Podobne ako pri energetickej efektívnosti, pre ktorú bude opatrenie stanovené až po uskutočnení plánovanej revízie smernice o energetickej efektívnosti, by sa malo postupovať aj v prípade stanovenia cieľov a opatrení v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Je potrebné najskôr analyzovať efekty a dopady súčasných politík, ktoré boli prijaté na národnej úrovni na dosiahnutie cieľa v oblasti obnoviteľných zdrojov energií do roku 2020 v sociálnej oblasti a na ekonomiku krajiny a na základe takýchto podrobných analýz na úrovni jednotlivých štátov pristúpiť k diskusii o ďalších cieľoch.

Pri definovaní konkrétnych záväzkov na národnej úrovni členských štátov je potrebné zabezpečiť aby odrážali ekonomickú, spoločenskú a fyzikálnu realitu krajiny a aby bola jednotná na európskej úrovni. V materiáli absentuje návrh procesov a konkrétnych nástrojov na dosiahnutie cieľov. Stanoviť postupnosť krokov jednotlivých cieľov s jasne definovanými podmienkami a prostredím príslušného členského štátu.

V rámci diskusie o predložených cieľoch je potrebné v prvom rade prehodnotiť následky navrhovaných opatrení ohľadom konkurencieschopnosti, udržateľnosti a bezpečnosti dodávok energií, posúdiť vplyv politiky členského štátu v oblasti klímy na hospodárstvo a spoločnosť ako celok a zabezpečiť aktívny prístup občianskej spoločnosti k riešeniu problematiky znižovania emisií skleníkových plynov.

Rámec politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030 oznámený Komisiou, ktorý by mal byť zohľadnený v plánoch jednotlivých členských štátoch bude mať vplyv na prerozdelenie portfólia zdrojov výroby elektriny. Toto nové prerozdelenie by malo zostať v právomoci jednotlivých členských štátov.

Dôraz by sa mal tiež klásť pri plánovanom jednotnom riešení systému podpory výroby elektriny z OZE v rámci EÚ na postupné znižovanie dotácií na energiu z obnoviteľných zdrojov, ktoré značne ovplyvňujú výšku ceny výroby elektriny ako aj konečnú cenu za dodávku elektriny.

Pre SR je vhodné stanoviť cieľ na úrovni EÚ len v oblasti redukcie emisie skleníkových plynov. Taktiež je to vhodné z pohľadu vlastného riadenia dosiahnutia tohto cieľa v kontexte s cieľmi v oblasti zvýšenia energetickej účinnosti a výroby elektriny z OZE.

Je však potrebné, z pohľadu SR, v dostatočnej miere diverzifikovať aj obchodné trasy a podporovať projekty pre rozvoj medzištátnych plynárenských prepojení a zamerať sa na dokončenie integrácie vnútorného trhu s plynom v EU. Aj tieto projekty a nové zdroje zemného plynu môžu ovplyvniť konečnú cenu za dodávku zemného plynu pre odberateľov plynu.

Podľa správy Európskej environmentálnej agentúry ani jedna z krajín nie je na ceste splniť všetky tri ciele do roku 2020. Všetky krajiny však vykazujú pomerne dobré výsledky vo všetkých troch kategóriách. V období 1990-2012 sa emisie znížili v EÚ o 18 % , čo je blízko cieľa. Krajiny ako Belgicko, Fínsko, Írsko, Luxembursko, Rakúsko a Španielsko zrejme nenaplnia cieľ. Slovensko dopadlo v hodnotení dobre v prípade znižovania emisií aj zvyšovania podielu OZE. Vo všetkých krajinách sa však ukazuje, že v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti je cieľ **už do roku 2020 nereálny**.

Zároveň členské štáty budú musieť viac rozvinúť svoje rámce politík, aby uľahčili pretvorenie energetickej infraštruktúry tak, aby mala viac cezhraničných prepojení, väčší potenciál uskladňovania a inteligentné siete na riadenie dopytu s cieľom zaručiť bezpečnosť dodávok energie v systéme s vyšším podielom energie z obnoviteľných zdrojov.

Ak bude prijatý príliš ambiciózny plán EK v oblasti redukcie skleníkových plynov, zvýšenia energetickej účinnosti a zvýšenia podielu vyrobenej elektriny z OZE pre rok 2030 môže to pre SR predstavovať aj riziko, že uvedené ciele je nereálne zabezpečiť pri udržaní hladín cien energie pre podniky a domácnosti. Dosiahnutie tohto plánu bude vyžadovať prijať mnohé opatrenia na národnej úrovni, ktoré budú mať za následok dodatočné investície nielen v oblasti energetiky. Všetky opatrenia, ktoré budú musieť byť prijaté a vykonané na splnenie stanovených cieľov sú náročné na vynaložené investície a preto sa dá konštatovať s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote že len v oblasti znižovania emisií bude cieľ realistický a čo sa týka OZE a energetickej efektívnosti budú sa vyžadovať ďalšie investície čo sa premietne v každom prípade do koncových cien energii a tieto kroky budú viesť k zvyšovaniu koncových cien energii.

Príloha č.1

Správa z tlače:

EP navrhol klimaticko-energetické opatrenia, ktoré nepotešia európsky priemysel

5. február 2014 | Spravodajstvo

Európsky parlament (EP) dnes vyzval na 40-% zníženie emisií skleníkových plynov, 30-% podiel obnoviteľných zdrojov na konečnej spotrebe energie a 40-% energetickú účinnosť v EÚ do roku 2030. Tieto ciele by podľa EP mali byť záväzné.

Návrhy Európskej komisie (EK) v rámci politiky EÚ v oblasti klimatických zmien v období 2020-2030, ktoré boli predstavené 22. januára, sú podľa europoslancov krátkozraké a málo ambiciózne.

Prostredníctvom uznesenia, ktoré schválilo 341 poslancov, proti bolo 263 a 26 sa zdržalo hlasovania, europarlament vyzval EK a členské štáty, aby stanovili záväzný cieľ EÚ znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov aspoň o 40 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.

Poslanci požadujú tiež záväzný cieľ 40-% energetickej účinnosti EÚ, a to v súlade s výsledkami výskumu týkajúceho sa potenciálu nákladovo účinných úspor energie, ako aj záväzok vyprodukovať do roku 2030 aspoň 30 % celkovej konečnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov. Tieto záväzné ciele EÚ by sa mali realizovať prostredníctvom individuálnych národných cieľov, ktoré zohľadňujú osobitnú situáciu a potenciál každého členského štátu. "Ak chceme znížiť dovoz energií zo zahraničia, musíme v Európe vyrábať viac, pričom naše zdroje budeme využívať lepšie a efektívnejšie," uviedla spravodajkyňa Výboru EP pre životné prostredie Anne Delvauxová. Podľa belgickej poslankyne je široký energetický mix s vyššou energetickou účinnosťou najlepším spôsobom ako znížiť emisie skleníkových plynov, podporiť nové technológie a inovácie, vytvoriť pracovné miesta a pretvoriť európsku ekonomiku na ekologické hospodárstvo. Poľský europoslanec z tábora konzervatívov a spravodajca Výboru EP pre priemysel Konrad Szymański o výsledku hlasovania skonštatoval, že nie je uspokojivý, nakoľko zdvojnásobenie cieľov znižovania emisií po roku 2020 nie je realistické.

"Je to cesta k znižovaniu konkurencieschopnosti európskeho priemyslu," uviedol Szymański. A po hlasovaní požiadal o odstránenie svojho mena zo správy.

Podľa jeho slov prijatie týchto cieľov ešte pred rozhovormi v Paríži v roku 2015 je chybou. "Nemali by sme ukázať všetky naše karty predtým, ako sa vyjadria naši partneri. Záväzné ciele pre obnoviteľné zdroje energie a energetickú účinnosť nepatria medzi flexibilné opatrenia. Dobré vieme, že členské štáty a jednotlivé odvetvia majú rôzne capacity," dodal.

Nelegislatívne uznesenie nadväzuje na marcovú Zelenú knihu EK, ktorá odštartovala diskusiu o balíku opatrení v oblasti klímy a energetiky na roky 2020-2030. Platnosť aktuálneho rámca vyprší v roku 2020. Návrhy exekutívy EÚ z 22. januára, ktoré stanovujú menej ambiciózne ciele, sa na pôde europarlamentu stretli s nedôverou a hlbokým znepokojením. Poslanci vyčítajú oznámeniu EK krátkozrakosť a nedostatok ambícií hneď na niekoľkých úrovniach.

Podľa nich uznesenie trpí predovšetkým nedostatkom vnútroštátnych cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov a zmysluplných opatrení na podporu energetickej efektívnosti.